

МОНІТОРИНГ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

Для підготовки матеріалів використані результати моніторингу громадської думки, що проводиться спільно Українським інститутом соціальних досліджень та Центром «Соціальний моніторинг»:

«Моніторинг громадської думки: лютий 2005 р.» – Опитування проводилося з 23 по 28 лютого 2005 р. в усіх областях України, АР Крим та місті Києві. Всього опитано 1282 респонденти віком від 18 років і старше. Стандартні відхилення при достовірних 95 відсотках і співвідношенні змінних від 0,1: 0,9 до 0,5: 0,5 становлять 1,66– 2,77 відсотка.

«Моніторинг громадської думки: березень 2005 р.» – Опитування проводилося з 16 по 25 березня 2005 р. в усіх областях України, АР Крим та місті Києві. Всього опитано 2030 респондентів віком від 18 років і старше. Стандартні відхилення при достовірних 95 відсотках і співвідношенні змінних від 0,1: 0,9 до 0,5: 0,5 становлять 1,34– 2,24 відсотка.

«Моніторинг громадської думки: травень 2005 р.» – Опитування проводилося з 12 по 25 травня 2005 р. в усіх областях України, АР Крим та місті Києві. Всього опитано 2037 респондентів віком від 18 і старше. Стандартні відхилення при достовірних 95 відсотках і співвідношенні змінних від 0,1: 0,9 до 0,5: 0,5 становлять 1,33– 2,21 відсотка.

Якою мірою ви цікавитеся політичними процесами, що відбуваються в Україні?

Постійно стежите за політичним життям в Україні	21
Стежите за головними подіями в політичному житті, другорядні ж залишаються поза Вашою увагою	42
Інтерес до політичного життя проявляється у Вас дуже рідко	23
Взагалі не цікавитеся політикою	12
Важко відповісти	2

Який ідейно-політичний напрям найбільшою мірою відповідає Вашим власним переконанням?

	Травень, 2004 р.	Лютий, 2005 р.	Травень, 2005 р.
Національно-демократичний	11	18	18
Політичний напрямок, що поєднує ідеї ринкової економіки і возз'єднання України з Росією	8	-	14
Соціал-демократичний	8	15	8
Комуністичний	14	8	6
Екологічний (“зелені”)	8	2	5
Соціалістичний	8	8	5
Ліберальний	2	3	3
Християнсько-демократичний	4	4	3
Національно-радикальний	1	2	1
Інше	0,2	1	1
<i>Жодний</i>	15	12	11
<i>Я не орієнтуюся в політичних течіях</i>	17	14	18
<i>Важко відповісти</i>	7	7	7

МОНІТОРИНГ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

ЕЛЕКТОРАЛЬНІ ОРІЕНТАЦІЇ (ДИНАМІКА)

Чи збираєтеся Ви взяти участь у виборах до Верховної Ради, які мають відбутися у 2006 році?

	Лютий, 2005 р.		Березень, 2005 р.		Травень, 2005 р.	
Так	60	83	61	83	57	81
Скоріше, так	23		20		24	
Важко сказати	13	13	12	12	9	9
Скоріше, ні	2		3		5	
Ні	2	4	4	7	5	10

Якби вибори до Верховної Ради відбувалися у найближчу неділю, то за яку партію чи блок партій Ви б проголосували?

	Грудень 2004	Лютий 2005	Березень 2005	Травень 2005
Народний союз „Наша Україна” (почесний голова В. Ющенко)	38,8*	38*	24,5	22,4
Партія „Регіони України” (В. Янукович)	24,3	20	11,1	14,5
Блок Юлії Тимошенко (Ю. Тимошенко)	3,0	8	8,7	11,3
Комуністична партія України (П. Симоненко)	5,8	4	2,7	4,7
Соціалістична партія України (О. Мороз)	5,3	3	2,5	4,3
Прогресивна соціалістична партія України (Н. Вітренко)	1,5	5**	2,9	2,4
Народна партія України (В. Литвин)	1,0	1	1,3	2,1
Соціал-демократична партія України (об'єднана) (В. Медведчука)	1,5	2	0,9	1,6
Всеукраїнське політичне об'єднання „Жінки за майбутнє” (В. Довженко)	0,8	1	0,5	1,2
Партія зелених України (В. Кононов)	1,3	1,6	0,4	1,0
Партія промисловців та підприємців України (А. Кінах)	1,1	0,7	1,0	0,8
Народна-демократична партія України (В. Пустовойтенко)	0,5	1	0,4	0,7
Народний Рух України (Б. Тарасюк)	-	-	0,3	0,6
Партія „Союз” (А. Кустусев)	-	-	-	0,6
Політична партія „Трудова Україна” (В. Коновалюк)	1,1	1	0,4	0,5
Українська народна партія (Ю. Костенко)	-	-	0,3	0,3
Партія „Держава” (Г. Васильєв)	-	0,1	0,2	0,2
Українська партія „Сдність” (О. Омельченко)	-	0,1	-	0,1
Не братиму участі у виборах (Не зачитувати)	3,9	11	5,7	5,7
Проголосую проти усіх (Не зачитувати)	5,9	-	2,0	2,2
За іншу партію (Не зачитувати)	2,8	-	-	1,3
Важко відповісти (Не зачитувати)	1,3	3	38,6	21,4

* Визначався індикатор «Блок політичних партій «Наша Україна».

** Визначався індикатор «Блок політичних партій Наталії Вітренко».

**ОБЕРІТЬ З ДВОХ НАВЕДЕНИХ ТВЕРДЖЕНЬ ТЕ,
ЯКЕ ВИ ПОДІЛЯЄТЕ БІЛЬШОЮ МІРОЮ (лютий, 2005 р.)**

Кожна партія повинна йти на вибори самостійно	28
Краще, коли партії з близькими позиціями об'єднуються у виборчий політичний блок	43
<i>Важко відповісти</i>	21
<i>Немає відповіді</i>	8

**Як вплине на Ваше рішення голосувати за ту чи іншу ПАРТІЮ
АБО ОБ'ЄДНАННЯ на виборах ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ,
якщо вона:**

<i>Лютий 2005 р.</i>	Позитивно	Негативно	Ніяк не вплине
Підтримує курс на вступ України до Європейського Союзу	56	22	22
Обстоє входження України до єдиного економічного простору з Росією, Білоруссю і Казахстаном	59	19	22
Вважає, що слід проводити однакову політику щодо всіх країн світу, не надаючи переваги ні країнам СНД, ні Європейського Союзу, ні США	52	16	32
Підтримує курс на більш тісне співробітництво з Росією	63	17	20
Підтримує курс на більш тісне співробітництво із США	26	45	29
Виступає за максимальне обмеження участі держави в управлінні економікою і вважає, що все врегулює ринок	20	39	41
Виступає за поєднання державного управління економікою і ринкових методів	51	11	38
Виступає за переважно державне управління економікою	42	20	38
Планує нові позики у Міжнародного валютного фонду та Світового банку	15	58	27
Пропонує скасувати пост Президента України і передати його повноваження Кабінету Міністрів України і Верховній Раді	16	52	32
Пропонує націоналізувати великі підприємства	61	12	27
Стверджує, що встановлення "залізного порядку" – найкращий вихід із кризи	45	32	23
Обіцяє суворо боротися з корупцією у всіх ешелонах влади	85	4	11
Пропонує запровадити державну монополію на виробництво і продаж алкоголю і тютюнових виробів	59	10	31
Пропонує заборонити продаж землі в Україні	63	16	21
Підтримує курс на вступ України до НАТО	23	50	27
Виступає за проголошення позаблокового статусу України	38	15	47
Підтримує надання російській мові статусу другої державної	48	29	23
Виступає за подвійне громадянство	41	28	31
Її лідер є багатою людиною	21	27	52
Її лідер є представником опозиції	17	25	58
Її лідер є представником влади	28	13	59

МОНІТОРИНГ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

**ЩО, НА ВАШУ ДУМКУ, ПОВИННА РОБИТИ ОПОЗИЦІЙНА ПАРТІЯ
ЧИ БЛОК? ОБЕРІТЬ НЕ БІЛЬШЕ ТРЬОХ ВАРІАНТІВ ВІДПОВІДІ.
(Респондент міг назвати не більше трьох варіантів відповіді)**

Лютий 2005 р.

Знаходити можливості співпраці з Президентом і урядом незалежно від того, яку політику вони проводять	41
Її представники (фракція) у Верховній Раді повинні знаходити компроміс з проурядовими фракціями, щоб сприяти прийняттю нових законів	29
Її представники (фракція) у Верховній Раді повинні жорстко критикувати президентські і урядові законопроекти і не підтримувати їх	10
Її представники (фракція) у Верховній Раді повинні виносити на розгляд парламенту законопроекти, які захищають права і інтереси більшості населення	39
Сформувати тіньовий уряд і пропонувати власні варіанти вирішення суспільних проблем	8
Контролювати виконання Президентом і урядом своїх передвиборчих обіцянок	45
Критикувати у Верховній Раді, у засобах масової інформації Президента і уряд за рішення і дії, що звужують права і погіршують життєвий рівень більшості населення	21
Організовувати мітинги і акції протесту проти рішень і дій Президента і уряду, що звужують права і погіршують життєвий рівень більшості населення	11
Організовувати перекриття транспортних магістралей, блокування урядових установ, встановлення на центральних площах міст наметових містечок тощо	1
Інше	1
<i>Важко відповісти</i>	9

**Існує декілька точок зору на те, якими мають бути зовнішньополітичні
орієнтири нашої країни. Якої думки дотримуетесь Ви?
(Березень, 2005 р.)**

Якомога сильніше інтегруватися до організацій та структур, створених колишніми радянськими республіками, до яких входить Росія (СНД, Єдиний економічний простір тощо)	23
Необхідно поглиблювати стосунки в усіх напрямках без виключення, дотримуючись при цьому військового нейтралітету (позаблоковий статус)	22
Прагнути вступити до Європейського Союзу, Світової організації торгівлі та НАТО – якомога більше орієнтуватися на Захід	19
Дотримуватися повного нейтралітету, вибудовуючи двосторонні партнерські стосунки з кожною країною окремо	16
Прагнути вступити до Європейського Союзу, Світової організації торгівлі, але не вступати до НАТО	13
Надати перевагу іншим структурам, політику яких Україна здатна визначати самостійно (наприклад, ГУАМ, митний союз з Росією тощо)	2
Інше	3
<i>Немає відповіді</i>	2

РІВЕНЬ ДОВІРИ ДО СУСПІЛЬНИХ ІНСТИТУТІВ ТА ОКРЕМИХ ДЕРЖАВНИХ ДІЯЧІВ

**Скажіть, будь ласка, якою мірою Ви довіряєте наведеним нижче організаціям,
суспільним інститутам, окремим державним діячам?**

Травень, 2005 р.

	Повністю довіряю	Скоріше, довіряю, ніж ні	Скоріше, не довіряю	Зовсім не довіряю	Важко відповісти	Немає відповіді
1. Громадським молодіжним об'єднанням	5	33	24	14	25	-
2. Політичним партіям	2	27	39	19	13	-
3. Профспілкам	4	25	29	23	19	-
4. Голові державної адміністрації Вашого району	4	33	26	14	24	-
5. Міському (сільському) голові***	6	37	23	13	16	5
6. Голові державної адміністрації Вашої області *	3	32	27	13	25	-
7. Районній раді	3	32	26	14	24	-
8. Міській (сільській) раді***	5	36	23	12	19	5
9. Обласній раді **	2	30	27	15	26	-
10. Верховній Раді України	6	33	30	18	12	-
11. Національному банку України	5	34	26	17	18	-
12. Службі безпеки України (СБУ)	6	39	23	16	15	-
13. Міліції	5	31	31	23	10	-
14. Судовим органам	4	31	31	21	13	-
15. Прокуратурі	5	31	29	21	15	-
16. Блоку НАТО	3	18	19	34	26	-
17. Кабінетові Міністрів України (Урядові)	9	40	24	14	13	-
18. Президентові України В. Ющенку	26	34	17	14	9	-
19. Прем'єр-міністрові України Ю. Тимошенко	25	33	17	15	10	-
20. Голові Верховної Ради України В. Литвину	12	43	19	12	14	-
21. Релігійним організаціям	11	36	20	18	15	-
22. Збройним силам України	9	51	17	10	12	-
Засобам масової інформації:						
23. Газетам	7	50	25	10	8	-
24. Радіо	6	52	24	9	8	-
25. Телебаченню	8	55	21	9	7	-

* Для АР Крим питання про Голову Ради міністрів АР Крим, для жителів Києва про міського голову).

** Для АР Крим питання про Верховну Раду АР Крим, для жителів Києва про міську раду.

*** Жителі Києва не відповідають на це запитання.

МОНІТОРИНГ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

Скажіть, будь ласка, якою мірою Ви довіряєте наведеним нижче організаціям, суспільним інститутам, окремим державним діячам?

	Довіряють (сума відповідей „Повністю довіряю” та „Скоріше довіряю, ніж ні”)			Не довіряють (сума відповідей „Повністю не довіряю” та „Скоріше не довіряю, ніж довіряю”)				
	Грудень 2004	Березень 2005	Травень 2005	Грудень 2004	Березень 2005	Травень 2005		
1. Громадським молодіжним об'єднанням	35	33	38	36	32	38		
2. Політичним партіям	23	26	29	60	50	58		
3. Профспілкам	26	26	29	51	46	52		
4. Голові державної адміністрації Вашого району	38	33	37	43	37	40		
5. Міському (сільському) голові***	48	39	43	35	36	36		
6. Голові державної адміністрації Вашої області *	39	34	35	43	35	40		
7. Районній раді	40	33	35	38	35	40		
8. Міській (сільській) раді***	45	37	41	35	35	35		
9. Обласній раді **	39	31	32	41	35	42		
10. Верховній Раді України	42	47	39	49	37	48		
11. Національному банку України	40	46	39	43	31	42		
12. Службі безпеки України (СБУ)	42	48	45	37	32	39		
13. Міліції	39	38	36	55	48	54		
14. Судовим органам	40	38	35	51	42	52		
15. Прокуратурі	38	36	36	51	43	50		
16. Блоку НАТО	23	26	21	55	47	53		
17. Кабінетові Міністрів України (Урядові)	35	54	49	55	32	38		
18. Президентові України В. Ющенку (груд. 2004 – Л. Кучма)	20	65	60	74	25	31		
19. Прем'єр-міністрам України Ю. Тимошенко (груд. 2004 – В. Янукович)	40	60	58	54	28	32		
20. Голові Верховної Ради України В. Литвинчу	57	51	55	31	30	31		
21. Релігійним організаціям	55	55	47	37	33	38		
22. Збройним силам України	66	64	60	27	18	27		
23. Засобам	Газетам		46	59	57	47	34	35
24. масової	Радіо		49	59	58	44	32	33
25. інформації	Телебаченню		50	64	63	44	29	30

* Для АР Крим питання про Голову Ради міністрів АР Крим, для жителів Києва про міського голову).

** Для АР Крим питання про Верховну Раду АР Крим, для жителів Києва про міську раду.

*** Жителі Києва не відповідають на це запитання.

**СТАВЛЕННЯ ДО КОНСТИТУЦІЙНОЇ РЕФОРМИ
(ТРАВЕНЬ 2005 Р.)**

Чи знайомі Ви зі змінами до Конституції, які були прийняті в Верховній Раді після другого туру президентських виборів?

Знайомий з усіма положеннями та змінами	5
Знайомий з більшою частиною прийнятих змін	15
Знайомий лише з частиною цих пропозицій	40
Не знайомий ні з якими положеннями та пропозиціями	40

Як Ви вважаєте, прийняті зміни до Конституції, які мають вступити в силу з 1 січня 2006 року, матимуть для політичної системи України..

Скоріше, позитивні наслідки, підвищать ефективність діяльності виконавчої та законодавчої гілок влади	27
Скоріше, негативні наслідки, знизять ефективність діяльності виконавчої та законодавчої гілок влади	16
Жодним чином не позначаться на політичному житті країни, не змінять існуючого стану речей	21
<i>Важко відповісти</i>	36

Чи вважаєте Ви за доцільне, щоб ці зміни до Конституції вступили в силу з 1 січня 2006 року?

Безперечно, так	17
Скоріше, так	28
Скоріше, ні	16
Безперечно, ні	14
<i>Важко відповісти</i>	25

Чи вважаєте Ви за доцільне проведення всенародного референдуму на який були б винесені зазначені вище зміни до Конституції (які вже прийняті Верховною Радою)?

Безперечно, так	26
Скоріше, так	32
Скоріше, ні	18
Безперечно, ні	10
<i>Важко відповісти</i>	14

Чи прийняли б Ви особисто участь у цьому референдумі?

Безперечно, так	31
Скоріше, так	31
Скоріше, ні	16
Безперечно, ні	10
<i>Важко відповісти</i>	12

МОНІТОРИНГ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

Існують різні думки з приводу того, яким чином має формуватися виконавча влада на місцях. Деякі вважає, що голови обласних державних адміністрацій мають призначатися, інші – що їх слід обирати. Який із запропонованих механізмів Ви вважаєте найбільш доцільним?

Голови обласних державних адміністрацій мають призначатися Президентом України	25
Голови обласних державних адміністрацій мають призначатися Кабінетом Міністрів України	8
Голови державних адміністрацій мають обиратися депутатами обласних рад народних депутатів	10
Голови державних адміністрацій мають обиратися населенням на загальних виборах	47
Інше	1
<i>Важко відповісти</i>	9

Як Ви вважаєте, яким чином мають відбуватися наступні (у 2006 році) вибори депутатів до місцевих (міських, сільських, районних) рад?

(Стовбець МР)

Яким чином мають обиратися депутати до обласних рад? (Стовбець ОР)

Як доцільніше обирати народних депутатів до Верховної Ради України?

(Стовбець ВР)

	МР	ОР	ВР
Депутати мають обиратися лише за партійними списками	17	16	20
Депутати мають обиратися лише на мажоритарній основі (один депутат представляє один виборчий округ)	31	33	35
Депутати мають обиратися за змішаною системою: 50 % по мажоритарних округах, 50 % – за партійними списками	31	30	22
<i>Важко відповісти</i>	21	21	23

САМОПОЧУТТЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

Вкажіть, наскільки Ви задоволені тим, як загалом склалося Ваше життя?

(Березень 2005 р.)

Я повністю задоволений/на, як склалося моє життя	20	47
Я неповною мірою задоволений/на, як склалося моє життя	27	
Я вважаю, що моє життя могло б бути й кращим	34	34
Я скоріше не задоволений/на, як склалося моє життя	11	17
Я зовсім не задоволений/на, як склалося моє життя	6	
Важко відповісти, не знаю	2	2

Як Ви вважаєте, що потрібно для того, щоб бути щасливим?
 Спочатку назвіть найважливіше, потім менш і так далі.
 Назвіть, чого з перерахованого у картці Вам не вистачає.
 (Респондент міг обрати три варіанти відповіді)

Березень 2005 р.	Що потрібно...			Чого не вистачає
	В першу чергу	В другу чергу	Інші названі	
Більше вільного часу	3	2	12	11
Висока заробітна плата	14	9	35	33
Високий соціальний статус, влада	2	2	11	5
Відсутність війни та конфліктів у суспільстві	4	5	31	4
Віра в Бога	4	3	15	1
Вірні друзі	1	3	27	4
Власна оселя	2	3	31	7
Володіння дорогим та престижним майном	0,2	1	11	6
Врода, привабливість	0,1	1	9	2
Гарна робота за покликанням	3	4	29	12
Гарні стосунки з родичами	1	3	28	4
Гордість за свою країну	1	1	15	9
Діти	10	10	27	4
Захист з боку держави	1	3	24	22
Здоров'я власне та близьких людей	33	20	21	19
Кохати та бути коханим	5	7	24	5
Матеріальний добробут	10	18	35	36
Можливість гарного відпочинку	0	1	22	13
Можливість отримати гарну освіту та роботу	1	1	22	8
Можливість самореалізації, займатися улюбленою справою	2	1	22	11
Народитися в іншій країні	0,4	0,1	5	3
Реальні гарантії демократичних свобод	0	0	13	7
Суспільне визнання, повага	0	0,3	11	3
Інше	0,4	0,3	1	1
Немає відповіді	1,9	1,3	1	5

Матеріал підготували:

О. М. Балакірева, канд. соціол. наук;

Д. А. Дмитрук;

О. О. Яременко, канд. екон. наук